

Musik i Uppland 16 november 2023

Foto: Emelie Kroon

Löf spelar Haydn

Uppsala Kammarorkester

Ewa Strusińska, dirigent

Terés Löf, piano

**MU
SIK**
I UPPLAND

Program

Grażyna Bacewicz
1909-1969

Divertimento for strings
Allegro
Adagio
Giocoso

Joseph Haydn
1732-1809

Pianokonsert nr 11 i D-dur
Vivace
Un poco Adagio
Rondo all' Ungarese: Allegro Assai

Henryk Górecki
1933-2010

Pianokonsert Op. 40
Allegro molto
Vivace

PAUS

Wolfgang Amadeus Mozart
1756-1791

Symfoni nr 40 g-moll
Molto allegro
Andante
Menuetto: Allegretto. Trio
Allegro assai

Konserten beräknas pågå till ca 21.00

Uppsala Kammarorkester

Violin 1

Klara Hellgren, *konsertermästare*
Katarina Edvardsson
Dag Alin
Anders Lagerqvist
Karin Liljenberg
Staffan Olsson

Violin 2

Lars Warnstad
Elin Rubinsztein
Anna Kroeker
Miriam Liljefors
Catharina Ericsson

Viola

Jonna Inge
Sofia Hansen
Caroline Waldemarsson
Linda Swedrup

Violoncell

Louise Agnani
Sara Wijk
Maria Böhm
Gunnar Jönsson

Kontrabas

Sigrid Granit
Mattias Normell

Flöjt

Hanna Gustafsson

Oboe

Emmanuel Rolland-Bezem
Jenny Hülphers

Klarinett

Lena Jonhäll
Jan-Erik Alm

Fagott

Andreas Lyeteg
Magnus Bagge

Horn

Andreas Lundmark
Elinor Berg

Ewa Strusińska, dirigent

Ewa Strusińska gjorde sin Sverigedebut med Uppsala Kammarorkester redan 2011, och har sedan dess dirigerat en rad internationella orkestrar som Det Kongelige Kapel i Köpenhamn, Malmö SymfoniOrkester, Staatskapelle Halle, Warsaw Philharmonic Orchestra, Konzerthaus Dortmund, the Slovak Sinfonietta och Johannesburg Philharmonic.

Till nyår återvänder hon till Sverige för att dirigera nyårskonserten på Kungliga Operan i Stockholm.

Ewa är musikchef för Gerhart Hauptmann-Theater och chefsdirigent för Neue Lausitzer Philharmonie i Görlitz-Zittau, och hon har sedan sitt tillträde bidragit med nya idéer och attraherat betydande uppmärksamhet med hjälp av sändningar i TV och radio. Hon är särskilt engagerad i att få ut musik till en yngre publik och att förbereda unga musiker för framtiden. Hon undervisar vid Royal Northern College of Music i Manchester och arbetar regelbundet med Landesjugendorchester Berlin och South African National Youth Orchestra.

Foto: Szymon Szczesniak

Terés Löf, piano

Terés Löf är född 1976 i Stockholm. Hon studerade vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm för professor Esther Bodin-Karpe och professor Staffan Scheja och avslutades med diplomkonserten då Terés framförde Brahms första pianokonsert tillsammans med Kungliga Filharmonikerna.

I samband med diplomkonserten tilldelades Terés Kungliga Musikaliska Akademiens belöningsjetong. Sedan dess har hon varit en del av svenskt musikliv som solist, kammarmusiker och pedagog samt tilldelats stipendier, priser och spelat in musik för radio och TV. Terés har sedan många år tillbaka "Duo Nova", ett regelbundet kammarmusikaliskt samarbete, tillsammans med Uppsala Kammarorkesters konsertmästare Klara Hellgren.

Bacewicz, Górecki, Haydn och Mozart

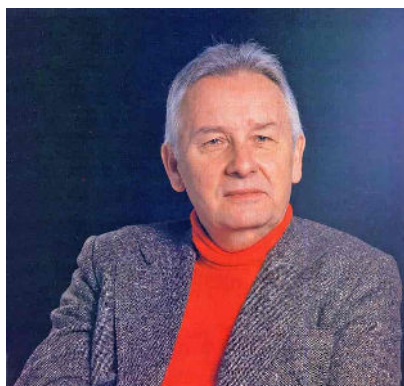
Hon är en av de främsta

Efter ett antal decennier då statusen som en av Polens riktigt stora tonsättare känts nästan bortglömd är intresset för **Grażyna Bacewicz** nu ständigt stigande. Hennes produktion av framför allt kammar- och orkestermusik är stor, där finns bland annat fyra symfonier, sju violinkonserter och lika många stråkkvartetter att upptäcka. Bacewicz var influerad av fransk musikkultur, i Paris hade hon vid början av trettiotalet studerat komposition för bland andra Nadia Boulanger och fascinerats av mellankrigstidens neoklassicism. Hon kombinerade dess klarhet och vitalitet med en alldeles egen blandning av känslighet och rejäla muskler.

Under åren före andra världskriget var Bacewicz konsertmästare i Polska radioorkestern. Kriget omöjliggjorde naturligtvis resor som solist i Europa, men hon fortsatte att komponera och framträdde i hemlighet vid underjordiska konserter i Warszawa. Efter kriget återupptogs turnerandet, och hon började undervisa vid konservatoriet i födelsestaden Łódź. En allvarlig trafikolycka på femtioalet satte stopp för den lysande karriären som violinist, och Bacewicz

ägnade sig nu helt åt komponerandet. Om sig själv skrev hon: "Jag brukar inte gå utan springa, jag talar fort, till och med min puls är högre än andras". Alltid bråttom, alltid strängt upptagen.

Divertimento för stråkar komponerades 1965, ett till och med för henne ovanligt produktivt år. Med en speltid på bara totalt omkring sex minuter ger det en kort och effektiv bild av tonsättarens sena stil, med sin rytmiska livfullhet och sitt uttryck av obändig kraft och bestämdhet. *Divertimento* tillhör Bacewicz sista verk, 1969 ändades hennes liv allt för tidigt av en hjärtattack.

En trendsättare på topplistor

Henryk Górecki bör ha fått en av sitt livs stora överraskningar i början av nittiotalet. Han var välkänd i Polen, men knappast att betrakta som vida berömd. Den djupt gripande tredje symfonin från 1976 hade funnits på cd i några år utan att ha väckt berättigad uppmärksamhet. Men plötsligt hände det: En ny inspelning med Dawn Upshaw som sopransolist klättrade på trendsättande topplistor, och symfonin kom snabbt att säljas i miljonupplagor. Tonsättarens namn spreds över världen, och för

den med intresse även utanför topplistorna visade sig nu ett mångfacetterat konstnärskap. Górecki föddes i en liten stad i Schlesien, utbildades till grundskolelärare och blev inte kompositör förrän i mitten av femtiotalet. Då studerade han i Paris, och tog intryck inte minst av Olivier Messiaens musik. Symfonin som blev en världshit hade bestått av tre lika stillsamma som långsamma satser i rad.

Nu blev det andra takter i de båda hejdlöst intensiva och kraftfulla satserna som utgör hans *Pianokonsert* från 1980. Ett fantastiskt effektivt verk i all sin korthet, ett gott exempel på att Górecki var en föregångare för de i bästa mening eklektiska strömningar som började prägla konstmusiken vid slutet av förra seklet. Konserten skrevs för den berömda polska cembalisten Elżbieta Chojnacka men planerades alltså även i en version med piano som soloinstrument, då med utökad stråkensemble. Den varianten tycks också ha blivit den oftast framförda.

Elegans och äkta glädje

Vid slutet av 1770-talet hade **Joseph Haydns** ryktbarhet nått sådana höjder i hela Europa att det ibland kunde ställa till det för honom. Skrupelfria förläggare började ge ut nya verk i Haydns namn, utan att han alls varit inblandad. Då en förläggare i Amsterdam 1784 publicerade *Pianokonsert nr II* i D-dur, hans sista och än idag överlägset mest populära, betraktade *Magazin der Musik* inte autenticiteten som glasklar. Man fann dock ”vissa spår av äkta Haydn”. Idag kan man tycka att det inte är så svårt att redan i inledningen höra att en av musikens främsta underhållare är i farten. Konsertgenren intar hos Haydn inte alls någon motsvarande position som hos

Mozart eller Beethoven. Bortsett från de tidiga orgelkonserterna skrev han aldrig några konsertanta verk för eget bruk. Inga klaverinstrument fanns i föräldrahemmet, och Haydn brukade framhålla att han inte var mästare på något instrument, men ändå en hyfsad kännare av många. ”Jag var ingen dålig pianist eller sångare, och kunde också framföra en violinkonsert”.

De närmare omständigheterna kring tillkomsten av den här konserten från 1780-talets början är inte kända. Tiden var fylld av musikhistoriska förändringar, så även då det gällde instrumentvalet. Cembalo och klavikord var sakta men säkert på väg att bli avlösta av hammarklaveret, och utvecklingen gick stadigt framåt. Även denna relativt sena konsert trycktes som ”Concerto per il clavicembalo o fortepiano”, men inte minst den ariapräglade långsamma satsen gynnas uppenbarligen av det senare, mer anslagskänsliga instrumentet. Den avslutande satsen *Rondo all'ungarese* blev tidigt en publikfavorit, ett sedvanligt smart drag av Haydn som verkligen fångar ”tokajerkänslan” eller vad man nu ska kalla det. Och som alltid står han för elegans med verkligt djup, djärvhet, drastisk humor och garanterat äkta glädje.

En av Mozarts sista symfonier

Sommaren 1788 stod det klart för **Wolfgang Amadeus Mozart** att operan *Don Giovanni* popularitet efter premiären året innan inte räckte för att trygga familjen ekonomiskt. Han började skriva tiggARBREv till frimurarbrodern och klädeshandlaren Michael Puchberg, som sedan tidigare ställt upp som välgörare. I ett av breven bjuder han in Puchberg till en konsert ”i kasinot”, troligen Mehlgrube i Wien som ofta användes som konsertsal. Det är inte helt klart om konserten blev av eller ej, men det kan ha varit inför det evenemanget som han på ett par månader skrev sina tre sista symfonier, däribland *Symfoni nr 40* i g-moll.

Det finns mycket att undra över beträffande dessa mästerverk. Ingen utifrån kommande beställning verkar ligga bakom dem, och tydliga uppgifter om deras uruppföranden saknas också. Mozart återvände aldrig till symfoniformen, trots att han levde i ytterligare tre år. I sina brev brukade han till glädje för senare tiders forskning strö upplysningar om sin musik, men om de här symfonierna är det tyst. Det har sagts att de aldrig framfördes under tonsättarens levnad, men det verkar mindre troligt med tanke på mängden av stämmaterial i svang redan omkring 1790. Numera anses det rent av finnas tecken på att Mozart tog alla tre på turné till Tyskland 1789.

Hur som helst tyder det faktum att g-mollsymfonin finns i två versioner, först utan klarinetter och senare med två sådana, på att den åtminstone i något fall varit tänkt för ett specifikt framförande. Varför inte vid konserterna i april 1791, som klarinettisterna Anton och Johann Stadler medverkade i och har beskrivit. I så fall uruppfördes g-mollsymfonin av ingen mindre än Antonio Salieri, han som så orättvist i olika konstnärliga former beskyllts för att ha förgiftat Mozart! På 1860-talet inhandlade prinsessan och musikmecenaten Anna av Hessen symfonin i autograf, och gav den till Johannes Brahms som tack för att han dedicerat sin pianokvintett till henne. Autografens äkthet har visat sig vara tveksam, men en trevlig presentidé var det ju.

/Gunnar Lanzky-Otto

Dofter från Mesopotamien

Inför Uppsala Kammarsoisters mycket speciella konsert på söndag den 26 november har vi ställt några frågor till violinisten Bruska Zanganeh om tankarna kring den.

I Uppsala Kammarsoisters serie har vi adderat något helt nytt genom att välkomna Duduk-mästaren Harut Chkolyan från Armenien. Det är verkligen något speciellt för Musik i Uppland, där vi för första gången har en gästmusiker som ger liv åt Duduk. Det här instrumentet har en magisk och ödmjuk klang som jag känt mig förtrollad av ända sedan barndomen. Idén till det här konsertprogrammet växte fram naturligt från mina egna musikaliska upplevelser och den delade passionen för Duduk med cellisten Per Nyström.

Duduk-mästaren Harut Chkolyan

Vad finns det för repertoar för stråk och duduk?

Den noterade repertoaren för Duduk är oftast ganska begränsad, men vi har verkligen strävat efter att gå utanför gränserna. Vi har plockat ihop moderna arrangemang av äldre låtar från det historiska Mesopotamien, landet mellan floderna Eufrat och Tigris. Där har vi skapat något nytt och spännande genom att anpassa traditionella sånger till stråkkvartett och Duduk. Det blir som en resa genom olika kulturella lager och samtidigt en hyllning till det musikaliska arvet från förr.

Vad kan publiken förvänta sig på konserten?

Inför söndagens konsert kommer publiken att få en tidsresa till det gamla Mesopotamien. Det är mer än bara musik; det är en inbjudan till en andlig resa där dofter och klanger från en svunnen tid väcker sinnen. Genom vår musik skapar vi en öppning till civilisationens vagga och erbjuder en stund av eftertanke och meditation. Konserten strävar efter att inspirera ödmjukhet och respekt för livet och blir därmed en färd genom historia och kultur, framförd med konstnärlig hängivenhet. Förvänta er en unik konsertupplevelse som går bortom det vanliga och berör både känslor och tankar.

Duduk är ett av världens äldsta instrument som fortfarande används. Det är ett träblåsinstrument med dubbelrörblad tillverkat i aprikosträd och som härstammar från Armenien med varianter i omkringliggande länder. Duduk är en föregångare till vår tids oboe.

Välkommen till en unik konsert, söndag 26 november kl 16.00 i Sal B!

Biljett: 230 kr (ingår i kammarmusikabonnemanget)

Säljs via [tickster.se](https://www.tickster.se) eller UKK tel. 018-727 19 20

qr-kod till konserten på Musik i Upplands hemsida

Musik i Upplands kommande konserter

16 - 26 nov Konserterkarusellen, turné i Uppsala län

Among Lynx

Genreöverskridande rootrock på turné i länet!

Tider och platser se: www.musikiuppland.se

Lördag 25 nov 16.00 Restaurangen, UKK

Carte Blanche

Trio X och hemliga gäster. *Fri entré*

Arrangeras i samarbete med Musikens Hus Vänner och Uppsala Konsert & Kongress

Söndag 26 nov 16.00 Sal B, UKK

Dofter från Mesopotamien

Uppsala Kammarorkester och Harutyun Chkolyan, duduk

(Konsertinformation se tidigare uppslag)

Eftersnack med musikerna och producent Natalie Gourman Syberg.

Onsdag 13 dec 12.00 Missionskyrkan, Uppsala

Lunchkonsert med julmusik

Linnékvintetten. *Fri entré*

Onsdag 20 dec 12.00 Missionskyrkan, Uppsala

Lunchkonsert med julmusik

Trio X. *Fri entré*

Fredag 5 jan 16.00 Stora salen, UKK

Trettondagsafton 2024

Sedvanlig festkonsert med Uppsala Kammarorkester!

Dirigent: Pier Giorgio Morandi. Solister: Hanna Husáhr, sopran och Wiktor Sundqvist, tenor

I anslutning till denna konsert finns det tillfälle att avnjuta en god trerättersmeny. Menyn serveras i restaurangen efter konserten. I priset ingår även ett glas bubbel med tilltugg i pausen.

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar

Musik i Uppland träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se

Länsmusikchef: Gabriel Lindborg 018-17 19 33, gabriel.lindborg@musikiuppland.se

Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se

Kommunikation/marknad: Veronika Savolainen 018-17 19 34, veronika.savolainen@musikiuppland.se

Följ gärna orkestern på: facebook.com/uppsalakammarorkester

Mer information finns också på Musik i Upplands hemsida
www.musikiuppland.se, se QR-kod här intill.

**MU
SIK**
I UPPLAND